

בש"פ 2358/17 - דימיטרי קדיוליץ נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

בש"פ 2358/17

כבוד השופטת א' חיות
דימיטרי קדיוליץ

לפני:
העורר:

נ ג ד

מדינת ישראל

המשיבה:

ערר על מעצר עד תום הליכים בבית המשפט המחוזי
בבאר שבע במ"ת 57318-02-16 מיום 16.2.2017
שניתן על ידי כבוד השופט נ' אבו טהה

כ"ג באדר התשע"ז (21.3.2017)

תאריך הישיבה:

עו"ד בנימין גריקו; עו"ד רומן זילברמן

בשם העורר:

עו"ד רננה לוי

בשם המשיבה:

החלטה

ערר על החלטת בית המשפט המחוזי בבאר-שבע (כב' השופט נ' אבו טהה) מיום 16.2.2017 במ"ת 57312-02-16 אשר דחה את בקשת העורר לעיון חוזר בהחלטה לעצרו עד לתום ההליכים.

1. ביום 26.2.2016 הוגש נגד העורר (הנאשם 3) ושלושה נוספים כתב אישום המייחס להם עבירה של קשירת קשר לביצוע פשע ו-182 עבירות של סחיטה באיומים. על פי הנטען בכתב האישום, קשרו העורר ושני נאשמים נוספים - אנטונוב ומיליאבסקי (להלן יחד: הנאשמים), קשר ביניהם וכן עם גורמים עברייניים מליטא לסחוט באיומים קשישים דוברי רוסית המתגוררים בישראל. העורר, כך נטען, הוא שיצר קשר עם העבריינים בליטא וצירף אליו את מיליאבסקי עמוד 1

אשר צירף לקשר את אנטונוב. בתקופה שבין חודש יוני 2015 ועד ינואר 2016 סחטו הנאשמים באיומים קשישים ששילמו להם ב-85 מקרים שונים למעלה ממיליון ש"ח (חלקם בשקלים וחלקם במטבע זר). בנוסף סחטו הנאשמים באיומים 97 קשישים נוספים אשר לא שילמו להם את הסכומים שדרשו מהם. בתמצית, לטענת המדינה הנאשמים התקשרו לקשישים, הציגו עצמם ככזב כרופאים או כעורכי דין וסיפרו לקשישים על תאונת דרכים שבה היה מעורב קרוב משפחתם שאינו יכול לשוחח עמם. הנאשמים דרשו מהקשישים לשלם מייד סכום כסף שנדרש, כביכול, לצורך טיפול ב"נפגע התאונה" וכן על מנת למנוע הליכים אזרחיים ופליליים נגד קרוב משפחתו של הקשיש קורבן הסחיטה. הנאשמים טענו בפני הקשישים כי נציג המשפחה של הנפגע נמצא בדרכו לביתם על מנת לקחת את הכסף. נציג זה היה במרבית המקרים אנטונוב וכתב האישום מייחס לאנטונוב סעיפי אישום נוספים בגין גניבה והפרת הוראה חוקית. עוד יצוין למען שלמות התמונה כי נאשם נוסף שעמד לדין עם הנאשמים (נאשם 4) הורשע במסגרת הסדר טיעון וההליך בעניינו הסתיים.

2. בד בבד עם הגשת כתב האישום עתרה המדינה למעצרו של הנאשמים עד תום ההליכים נגדם. בבקשה נטען, בין היתר, כי העורר נעצר ביום 10.11.2015 בתיק אחר, אך המשיך לבצע את העבירות המפורטות בכתב האישום מבית המעצר. עוד נטען כי לעורר עבר פלילי מכביד וכי הוא ריצה בעבר תקופות מאסר שונות בגין הרשעתו בעבירות אלימות, הפרעה לשוט, הפרת הוראה חוקית, עבירות רכוש וסמים ואף הפר מאסרים מותנים שהושתו עליו והופעלו בתיקים אחרים.

3. בדיון שהתקיים בבקשת המעצר ביום 30.6.2016 הסכים העורר למעצרו עד תום ההליכים בהינתן העובדה שריצה באותה עת עונש מאסר שנגזר עליו בהליך אחר, אך ביקש לשמור על זכותו לפנות בבקשה לעיון חוזר. בהחלטתו מאותו היום קבע בית המשפט המחוזי כי נגד הנאשמים קיימת תשתית מגוונת של ראיות לכאורה הנסמכת, בין היתר, על עדויות המתלוננים, האזנות סתר, מחקרי תקשורת, טביעות אצבע של אנטונוב ב-27 בתי קשישים, זיהוי של אנטונוב במצלמות אבטחה בחלק מהזירות, ואיכונים של הנאשמים בשעות וביישובים שבהם בוצעו העבירות במקביל לשיחות בינם לבין עצמם ושיחות יוצאות ונכנסות מליטא. עוד נקבע כי מן הנאשמים נשקפת מסוכנות רבה וכן יסוד סביר לחשש שאם ישוחררו ממעצר ישבשו את הליכי המשפט שעתיד להתנהל נגדם. אשר לעורר נקבע כי מעבר למסוכנות האמורה, לחובתו עבר פלילי מכביד וחלק מהמעשים המיוחסים לו אף בוצעו על ידו לכאורה מבית המעצר. בית המשפט הורה, אפוא, על מעצרו של העורר, בהסכמתו, וכן על מעצרו של אנטונוב ואילו מיליאבסקי הופנה לקבלת תסקיר שיבחן חלופת מעצר בעניינו, אך תסקיר המעצר נשא אופי שלילי ובהיעדר חלופת מעצר ראויה, הורה בית המשפט המחוזי באותו שלב גם על מעצרו של מיליאבסקי עד תום ההליכים נגדו. ערר שהגיש מיליאבסקי התקבל בחלקו ונקבע כי עניינו יוחזר לבית המשפט המחוזי כדי שיבחן פעם נוספת את האפשרות להורות על שחרורו לחלופת מעצר (בש"פ 5759/16, השופט י' עמית). בהתייחסו לאמרתיו של אנטונוב בתשאולים שנעשו לו קבע בית המשפט באותה החלטה כי:

קשה להעריך כיום את הסיכויים לקבילות אימרתיו של הנאשם 1 [אנטונוב], שכן אין מדובר בהודעות וכלל לא ברור אם הוא אכן יעיד להגנתו במשפט, וכן לא הובהר אם בכוונת התביעה לבקש בהמשך לפצל את כתב האישום ... בשים לב לקשיים אלו, המשקל שיש להעניק כיום לאימרתיו של הנאשם 1 בתשאולים אינו ברור בשלב זה (שם, פסקה 8).

בהתייחסו למכלול הראיות לכאורה נגד מיליאבסקי קבע בית המשפט עוד כי:

העורר [מיליאבסקי] היה בקשר עסקי עם הנאשמים 1 ו-3 [אנטונוב והעורר בהתאמה] אך לצד זאת ידע על מעשיהם

הפליליים לכאורה, ויש גם ראיות המצביעות על מעורבותו במסכת העבריינית המתוארת בכתב האישום. התרשמתי כי העורר לא סיפר בחקירותיו את כל הידוע לו, וחלקו בפרשה טרם התבהר. בשלב ראשוני זה, התשתית הראייתית שהונחה אכן מספיקה לשם מעצרו של העורר, בפרט נוכח ההצטברות של אינדיקציות שונות למעורבותו בפרשה, כמפורט לעיל. עם זאת, בשלב זה קיים קושי לבסס את הטענה כי העורר שימש דמות מרכזית בפרשה, ויש בכך כדי להשפיע על האפשרות להורות על שחרורו לחלופת מעצר.

בסופו של יום, ולאחר שהגיש ערר נוסף (בש"פ 7452/16), שוחרר מיליאבסקי ביום 19.10.2016 למעצר בית מלא.

4. לאחר הדברים הללו, הגיע אנטונוב להסדר טיעון עם המדינה והורשע על פי הודאתו בעובדות כתב אישום מתוקן. בנוסף, הגישה המדינה בקשה להפרדת משפטו של אנטונוב, הממתין לגזר דינו, ממשפטם של העורר ומיליאבסקי ולהוספתו לרשימת עדי התביעה נגד העורר ומיליאבסקי. ביום 13.2.2017 קבע בית המשפט המחוזי כי משפטו של אנטונוב לא יופרד מזה של האחרים, אך התיר לצרפו לרשימת עדי התביעה, בכפוף לכך שעדותו תישמע רק לאחר שייגזר דינו.

5. העורר סיים לרצות את עונש המאסר שנגזר עליו בהליך האחר ביום 21.11.2016 ולמחרת היום הגיש בקשה לעיון חוזר בהחלטת המעצר. בבקשה טען העורר כי ההחלטה בבש"פ 5759/16 הנ"ל מקרינה על הראיות לכאורה בעניינו ויש בה כדי לשנות את המאזן הראייתי נגדו. עוד נטען כי מאז שהוחלט על מעצרו השתנו הנסיבות – מיליאבסקי שוחרר ואילו הוא סיים לרצות את עונש המאסר שנגזר עליו בהליך האחר. העורר הוסיף וטען כי חלף זמן ניכר מאז הוחלט על מעצרו ודי בטעם זה בלבד על מנת לעיין מחדש בהחלטה. המדינה התנגדה לבקשה וטענה כי יש להבחין בין מיליאבסקי לעורר מטעמים שפירטה בתגובתה. לבקשת בית המשפט המחוזי הגיש שירות המבחן ביום 25.12.2016 תסקיר מעצר בעניינו של העורר ובו העריך שירות המבחן כי מן העורר נשקפת רמת סיכון גבוהה ביותר להתנהגות פורצת גבולות. עוד צוין בתסקיר כי אין כל מתווה של חלופה או פיקוח שיוצע אשר יכול להוות מענה לרמת סיכון זו. שירות המבחן בחן את חלופת המעצר שהוצעה על ידי העורר וציין כי מאפייני אישיותו, נטייתו להפעיל מניפולציות על סביבתו לצורך קידום צרכיו, קשייו בעבר לקבל תנאים מגבילים והקושי של המפקחים המוצעים לבחון באופן ביקורתי את מאפייניו האישיותיים שהובילו להסתבכותו בפלילים, מעמידים בספק את יכולתם של המפקחים המוצעים להציב לו גבולות. שירות המבחן העריך, אפוא, כי נוכח רמת הסיכון הנשקפת מן העורר, המאפיינים המניפולטיביים באישיותו והקושי שלו לקבל על עצמו גבולות כל חלופת פיקוח בעניינו לא תסכון.

6. בהחלטתו מיום 16.2.2017 דחה בית המשפט את בקשת העורר לעיון חוזר בהחלטת המעצר וקבע כי בהוספת אנטונוב לרשימת עדי התביעה "נשמטת העילה לכאורה, שעמדה במרכז הבקשה לעיון חוזר". עוד נקבע כי עוצמת המארג הראייתי שנקבע לחובת העורר בהחלטה מיום 30.6.2016 נותרה בעינה, והיא אף מקבלת משנה תוקף בשים לב לטיעוני המדינה אשר פורטו בהחלטה.

7. מכאן הערר דנן המתמקד בטענת העורר כי יש לגזור גזירה שווה מעניינו של מיליאבסקי לעניינו שלו וכי אין כל שוני משמעותי המצדיק הבחנה ביניהם. לגישת העורר, יש להחיל עליו את הקביעות בבש"פ 5759/16 ולראות בהן משום "כרסום בהחלטת בית המשפט קמא הנכבד בדבר קיומן של ראיות לכאורה", אף שלא היה צד לאותו הליך. עוד טוען העורר כי אין שוני רלוונטי בינו למיליאבסקי, לבד מהעובדה שהוא בחר לשתוק בחקירותיו. לגישתו עובדה זו אין בה כדי להשליך "בצורה כה דרמטית" על שאלת המעצר. העורר שב וטוען עוד כי חלוף הזמן מצדיק את שחרורו לחלופת מעצר ולטענתו ההליך העיקרי לא צפוי להסתיים לפני חודש ספטמבר 2017.

8. המדינה מצידה טוענת כי יש הבדל משמעותי בין הראיות לכאורה בעניינו של מיליאבסקי לראיות לכאורה הקיימות לחובתו של העורר, המצביעות על מעורבות חמורה יותר שלו בביצוע העבירות. אשר למיליאבסקי, טוענת המדינה כי עם קבלת בקשתה להכליל את אנטונוב ברשימת עדי התביעה אכן היה מקום לשוב ולבקש את מעצרו. עם זאת, בהינתן העובדה שהוא שוחרר הוחלט שלא לעשות כן אך להתנגד לכל הקלה בחלופת המעצר. עוד טוענת המדינה כי לאחר שהגיעה להסדר טיעון עם אנטונוב התייתר הצורך להעיד 182 עדי תביעה - קשישים שנסחטו לכאורה על ידי הנאשמים - שכן אנטונוב הוא היחיד שביקש לחקור אותם.

למען שלמות התמונה יצוין כי ביום 19.2.2017 התקיים דיון בבקשה השנייה להארכת מעצרו של העורר בתשעים ימים לפי סעיף 62 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ו-1996 (להלן: חוק המעצרים) (בש"פ 1409/17), אשר טרם הוכרעה.

9. דין הערר להידחות.

עניינו בבקשה לעיון חוזר בגדר הוראות סעיף 52(א) לחוק המעצרים שעיקרה שינוי נסיבות היכול להתבטא בכרסום שחל בתשתית הראייתית וכן בחלופ הזמן מעת שניתנה החלטת המעצר. כפי שנפסק לא אחת, קבלת טענה בדבר כרסום שחל בתשתית הראייתית "כרוכה ביכולתו של הטוען אותה להוכיח כי חל שינוי דרמטי במערכת ראיות התביעה, כי חל כרסום מהותי ומשמעותי בה עד כדי הטיית הכף לזכות הנאשם באופן שהסיכויים לזיכויו עולים על הסיכויים להרשעתו" (בש"פ 3716/15 זיתון נ' מדינת ישראל (3.6.2015)). בית המשפט המחוזי סבר כי העורר לא הצליח להוכיח כרסום מהותי ומשמעותי כזה בתשתית הראייתית ולאחר שבחנתי את מכלול החומר הצריך לעניין אני סבורה כי במסקנתו זו של בית המשפט המחוזי אין מקום להתערב.

10. בהחלטת המעצר מיום 30.6.2016 עמד בית המשפט המחוזי על מכלול הראיות לכאורה המסבכות את העורר ואת הנאשמים האחרים בביצוע העבירות המיוחסות להם. עם ראיות אלו נמנים, בין היתר, תשואלים של אנטונוב בהם הוא מסבך לכאורה את העורר וממצב אותו כגורם עיקרי בפרשה נושא כתב האישום. כך למשל, בתשואול שנערך לאנטונוב ביום 19.1.2016, הוא זיהה את העורר כ"אסיר בכלא על נהיגה ללא רישיון" ומסר כי העורר הוא איש הקשר עם הגורמים העברייניים בליטא ובלשוננו "הוא המקשר הכי ישיר" (קלסר 10, תמלול מיום 19.1.2016, עמ' 9). עוד מסר אנטונוב כי העורר "מהווה צינור קשר בין אנשים בארץ לבין אנשים בליטא שאחד ה'כבדים' בסיפור הוא דוד של דימה שיושב בכלא [העורר] ומנהל משם את כל העוקצים" (זכ"ד מיום 19.1.2016, קלסר 10). בתשואול מיום 20.1.2016 הוסיף אנטונוב פרטים על תפקידו העיקרי של העורר בפרשה, ומסר כי העברין הליטאי יכול היה להתקשר אליו ולשלוח אותו לעבודה ישירות רק לאחר "שדימה 'הקרח' [העורר] נתן לליטאים את המילה שלו" ואף הוסיף כי העורר "הינו הצינור היחיד בתקשורת בין הליטאים לישראלים". אנטונוב אף הדגיש כי "דימה [העורר] הוא הכוח של כל זה" (תמלול מיום 20.1.2016, קלסר 10, עמ' 39 שורה 15). לכך יש להוסיף ראיות נוספות אליהן הפנתה המדינה (מחקרי התקשורת, איכונים, והאזנות סתר) המלמדות לכאורה על קשר הדוק בין העורר לאנטונוב במהלך ביצוע העבירות (ר', למשל, שיחה 170 שבה מדווח אנטונוב לעורר כי אינו מתכוון לשבת במעצר בית והעורר תוהה לכאורה כיצד יצרו עם אנטונוב קשר בלעדי; שיחה 6 מיום 18.12.2015 שבה שואל העורר את אנטונוב "מה התוצאה" ונענה ש"שלוש עשרה ... בשקלים" - לטענת המדינה ביום 17.12.2015 נסחטו 13,000 ש"ח מקשישים שונים).

11. העורר משליך את יהבו על ההחלטה בבש"פ 5759/16, שם התייחס בית המשפט לאמרותיו של אנטונוב בתשואוליו וקבע כי "קשה להעריך כיום את הסיכויים לקבילות אימרותיו של הנאשם 1, שכן אין מדובר בהודעות וכלל לא ברור אם הוא אכן יעיד להגנתו במשפט, וכן לא הובהר אם בכוונת התביעה לבקש בהמשך לפצל את כתב האישום". דא עקא, שההחלטה בבש"פ 5759/16 ניתנה טרם הודאתו של אנטונוב בעובדות כתב האישום המתוקן בעניינו והחלטת בית המשפט המחוזי המתירה את תיקון כתב האישום וצירופו של אנטונוב כעד תביעה. בנסיבות אלו, אכן "נשמטת

העילה לכאורה, שעמדה במרכז הבקשה לעיון חוזר" כפי שקבע, בצדק, בית המשפט המחוזי.

טענת העורר כי יש לגזור גזירה שווה בינו ובין מיליאבסקי אין בה ממש ודינה להידחות. כפי שפורט לעיל, מן הראיות הקיימות עולה לכאורה כי העורר מילא תפקיד עיקרי בפרשה דנן, בעוד אשר לגבי מיליאבסקי נקבע כי "קיים קושי לבסס את הטענה כי ... שימש דמות מרכזית בפרשה". בנוסף ובניגוד למיליאבסקי, העורר שתק בחקירותיו במשטרה, וכבר נפסק כי שתיקה בנסיבות כאלו עשויה לחזק את הראיות הקיימות נגד הנאשם ומוסיפה להן היבט של חומרה (בש"פ 1947/09 מדינת ישראל נ' לוי, פסקה י"ב(9.3.2009)). ולעניין חלופי הזמן, כבר נפסק לא אחת כי "שאלת חלופי הזמן צריכה להבחן בעיקר במסגרת הליכי הארכת המעצר לפי סעיף 62 לחוק ולא במסגרת הליך לעיון חוזר לפי סעיף 52 לחוק" (בש"פ 4309/15 אבו מאנה נ' מדינת ישראל (6.7.2015)), ומכל מקום, נוכח עברו הפלילי המכביד של העורר, נוכח הטענה כי ביצע חלק מהעבירות בעודו נתון במעצר בהליך אחר ונוכח הערכת שירות המבחן כי נשקפת ממנו "רמת סיכון גבוהה ביותר" ואין כל חלופה או פיקוח שיכול להוות מענה לרמת הסיכון המוערכת, אינני סבורה כי חלופי הזמן מהווה שיקול המטה בשלב זה את הכף לעבר שחרורו של העורר לחלופת מעצר.

מטעמים אלו כולם, הערר נדחה.

ניתנה היום, כ"ה באדר התשע"ז (23.3.2017).

ש ו פ ט ת